

Nr 37.

Av herr **Nilsson, Johan**, i Malmö, om *anläggning av skyddade landnings- och lagringsplatser för fiskerinäringen.*

Sedan lång tid tillbaka har den skånska fiskarbefolkningen starkt vidkänts behovet av åtgärder, varigenom den kunde bliva i stånd att rationellt bedriva sitt näringsfång och erhålla det skydd för sin egendom, som är ett livsvillkor för dessa näringsutövares fortsatta verksamhet. Befolkningen har visserligen tidigare själv försökt att med sina små resurser åstadkomma anordningar, varigenom båtar och redskap kunde i någon mån skyddas, men dessa resurser ha icke varit tillräckliga för att åstadkomma något verkligt effektivt skydd och följden har blivit, att den gång efter annan vid storm och andra naturkatastrofer sett sina dyrbara redskap bliva förstörda och hela sin existens hotad.

Staten har visserligen på en del ställen anlagt fasta hamnar, men icke i den utsträckning att de giva tillräckligt skydd åt fiskarbefolkningens båtar och redskap på den långa kuststräckan, med dess många fiskeplatser. Därtill kommer att vissa av de statliga fiskehamnarna icke fått den praktiska anläggningsform, som gör dem mest lämpliga för sitt ändamål, säkerligen till stor del beroende på att man icke ansett sig böra eller haft tillfälle inhämta de råd och rön, som den praktiska erfarenheten skulle kunna lämna, därest ett samarbete kommit till stånd. Sedan nu fiskarbefolkningen erhållit fasta organisationer, genom vilka dess önskemål kunna i mera samlad form framföras, har man ansett det lämpligt att göra statsmakterna uppmärksamma på behovet av statens bistånd att avhjälpa de största olägenheterna. Syftemålet är endast att fiskerinäringens framtida bestånd skall kunna tryggas och utvecklas allt mera. Om det däremot skall fortsätta så som hittills blir följden att fiskelägenas yngre befolkning tvingas att övergiva sina fädrens näringsfång och söka sin utkomst på annat sätt.

Att det icke är små värden det rör sig om, torde envar lätt kunna bilda sig en föreställning om, isynnerhet om man tager i betraktande det kapital, som exempelvis ålfisket representerar. Detta fiske har numera nått en omfattning, att man nästan kan anse det som en industri. Sverige är icke blott det land, som har de största ålfångsterna, utan därtill även det land, som har den till kvalitet bästa ålen, särskilt den vid Skånes sydkust fångade anses vara den förnämsta i världen. På den korta kuststräckan från Ystad till Falsterbo finnes omkring 350 ålbottengarn, vilka vardera kosta i medeltal 2,000 kronor. Om hela Malmöhus läns kuststräcka medräknas, uppgår värdet av dessa fiskredskap till betydligt över 1 miljon kronor. Räknar man vidare med värdet av fångsterna, så framgår härav att det är stora värden, som stå på spel om inga skyddsåtgärder vidtagas.

Den fångade ålen får nu förvaras i sumpar, som måste ligga på den öppna

kusten, utsatta för vind och vågor. Härigenom slites den fångade ålen och när den efter kanske rätt lång tid äntligen kan försäljas, är varan mindervärdig och priset försämras i hög grad. Om det däremot funnes skyddade platser vid de olika fiskelägena, kunde varan försäljas i ett bättre skick och inkomsterna för fiskets utövare ställa sig förmånligare än vad som nu är fallet. Därtill kommer att fisket skulle kunna bedrivas även vid sådana tillfällen, då det är omöjligt för fiskarna att gå ut med sina båtar och redskap.

Det är inga stora och dyrbara anläggningar, som fiskarbefolkningen önskar må vidtagas. Tvärtom torde man kunna med ganska enkla medel och utan alltför dryga kostnader för staten åstadkomma synnerligen goda resultat. De åtgärder, som på den skånska sydkusten skulle kunna vidtagas, skall jag härnedan i korthet redogöra för, därvid jag uttryckligen vill pointera, att de sålunda framställda önskemålen icke enbart äro teoretiska beräkningar, utan framförallt grundade på de erfarenheter, som fiskarna själva under ett helt livs verksamhet vid kusten vunnit under utövandet av sitt yrke.

Kämpinge:

Här bör en eventuell vågbrytare förläggas i sträckning parallellt med kusten på cirka 100 meters längd på så djupt vatten, att såväl småbåtar och sumpar, som storbåtar, kunna förtöjas innanför densamma. Vid Kämpinge har i äldre tider funnits en dylik vågbrytare som fiskarbefolkningen själv låtit anlägga. Denna vågbrytare har genom isens och stormens inverkan till huvudsaklig del raserats och kan därför icke numera skänka det skydd, som den ursprungligen var avsedd för. Då den dessutom ligger på för grunt vatten, är det icke lämpligt att nu påbygga densamma utan påyrkas som sagt en vågbrytare längre från land på cirka tre meters djup. För att denna vågbrytare skall komma att utgöra ett effektivt skydd, bör den kombineras med en tvärsarm vid östra sidan, som bör sträcka sig in till omkring en meters vattendjup. Sten finnes tillräckligt vid kusten och kostnaden för de här ifrågasatta skyddsåtgärderna torde ej behöva belöpa sig till mer än 10- å 15,000 kronor.

Skåre:

Vid Skåre föreligga planer på en statens fiskehamn fullt utarbetade och proposition härom lär komma att föreläggas innevarande års riksdag. Kostnaden för denna hamn har beräknats till 91- å 98,000 kronor. Beträffande lämpligheten av denna hamn har befolkningen vid mina besök å platsen framhållit lämpligheten av, att hamnen förlägges ute på så djupt vatten att uppmuddring praktiskt taget blir obehövlig och att förbindelsen med land sker medelst en brygga, byggd så att vattnet kan spela fritt under densamma. En dylik anläggning skulle menar man bli betydligt billigare än enligt den nu uppgjorda planen och bättre fylla sitt syfte.

Av stor vikt är att denna fiskehamn bygges så att den kan utgöra central-

punkten för sydvästkustens fiskare, vilka i denna hamn kunde förtöja sina fisksumpar, som där skulle ligga väl skyddade. Hamnen i Skåre skulle nämligen bli närbelägen och lätt tillgänglig för fiskare såväl i Kämpinge som vid Trälleborg.

Trälleborg:

Den gamla hamnen i Trälleborg var en god och väl skyddad tillflyktsort för de på ömse sidor om staden bosatta fiskarna, men i och med ångfärjeroutens tillkomst och den utvidgning av hamninloppet samt de förändringar av vågbrytarnas läge, som då vidtogos, gjorde det nästan omöjligt att vidare använda hamnen för fiskebåtar, på grund av sjöhävningen och andra orsaker. Då för några år sedan en ny hamn anlades västerut från den gamla, upptogs även vid den nya hamnbassängen en mindre båthamn, avsedd för såväl fiskebåtar som för lustyachter. Denna hamn är visserligen väl skyddad, men till sitt utrymme alltför liten för att kunna tillfredsställa fiskerinäringens behov.

Därför äro trälleborgsfiskarna nödsakade att låta sina fisksumpar ligga kvar ute på kusten, där fångsten slites och blir mindervärdig vid svårt väder. Framställning har gjorts till hamnmyndigheterna i Trälleborg för att undersöka möjligheterna för en förbättring i dessa avseenden och man hoppas kunna ernå resultat av denna framställning.

Dalköpinge:

För fiskarbefolkningen vid Trälleborgs östra gärd skulle även en god och lämplig mindre lagringsplats kunna anordnas utan större kostnader. Här utmynnar den lilla Dalköpingeån och en dylik lagringsplats torde kunna erhållas för en så ringa kostnad som cirka 5,000 kronor.

Gislöv:

Vid Gislövs läge byggde staten för några år sedan en stort tilltagen fiskehamn. Den får närmast tagas såsom ett exempel för hur en fiskehamn *icke* bör byggas. Ty fastän kostnaden uppgått till omkring millionen och dess ytinnehåll är mycket stort, tjänar den föga det syftemål för vilket densamma tillkommit: att utgöra ett skydd för fiskebåtar och sumpar. När vinden ligger på från väster rulla vågorna in längs den yttre vågbrytaren, följa denna runt och kastas tillbaka mot den kaj där fiskebåtarnas tilläggsplats är belägen, varvid starkt sjöhävning uppstår, som är synnerligen besvärande. I motsats till denna fiskehamn borde som mönsterhamnar tjäna de små, men väl skyddade fiskehamnar, som finnas tätt strödda längs med kusterna på Själland och Bornholm och för vilka kostnaderna hålla sig vid ganska blygsamma belopp.

Östra Torp:

Även här har staten för några år sedan byggt en fiskehamn. Denna, som är avdelad i en yttre och en inre hamnbassäng, är vad den sistnämnda beträffar

tillfredsställande och på denna plats torde ej erfordras annat än att hålla denna hamn i stånd.

Bedinge:

Utanför Bedinge med dess långsluttande sandbotten och mäktiga sandrevlar torde knappast några åtgärder kunna vidtagas som kunna tänkas bliva bestående. Några åtgärder för denna plats påyrkas därför icke, utan får detta överlämnas åt framtiden. Det enda, som kan göras för att lämna Bedingefiskarna hjälp, torde vara att anlägga en skyddsanordning vid det strax öster därom belägna Skateholm. Här, varest för övrigt ett av Sveriges största ålfisken är beläget, skulle man nämligen för en ringa kostnad kunna få en utomordentlig lagrings- och landningsplats. En olägenhet, som vidlåder densamma, är för närvarande det spillvatten, som utsläppes från sockerfabriken i Jordberga och genom en liten å utflyter i havet just här vid Skateholm. En utredning bör göras härom och en ändring av detta missförhållande torde icke vara svår att åstadkomma.

Hörte:

Det något längre österut belägna Hörte har sedan urminnes tider ägt en liten hamn av vilken resterna ännu finnas kvar. Härifrån har i äldre tider även utskeppats spannmål och för fiskarbefolkningen skulle iståndsättandet av densamma innebära stora fördelar. Ehuru hamnen nu är till största delen raserad och igenslammad torde dock de kvarvarande resterna kunna tjäna såsom grundstomme och ett iståndsättande av denna hamn torde knappast behöva kosta mer än omkring 4,000 kronor.

Abbekås:

Abbekås äger en god hamn och några åtgärder på denna plats erfordras därför icke.

Svarte:

Vid Svarte inlämnade samtliga fiskare år 1928 en framställning till Balkåkra kommun med anhållan om ett anslag av 600 kronor för beredande av en trygg landningsplats för fiskarna i Svarte, ävensom för anläggande av en väg ner till landningsplatsen. Vägen ditner stupar nämligen mycket brant från stora landsvägen mellan Malmö och Ystad samt är synnerligen svår att trafikera, när man skall transportera fiskefångsterna. Markägarna hade erbjudit sig att gratis överlämna den för vägen behövligen marken. En kommitté, som tillsattes för frågans utredning, vitsordade även behovet av en landningsplats, men då någon arbetslöshet inom kommunen vid nämnda tillfälle ej förefanns, kunde kommittén icke tillstyrka något bidrag ur arbetslöshetsanslaget, men tillstyrkte

däremot ett anslag av 250 kronor för inköp av material under förutsättning att fiskarna själva utförde arbetet. Vid den kommunalstämma där frågan skulle avgöras, avslogs emellertid framställningen och sedan dess har ingenting kunnat uträttas.

Dock har genom Malmöhus läns havsfiskeförening lämnats ett bidrag av 50 kronor för utvidgning av den förut cirka 6 meter breda landningsplatsen till 10 meters bredd. Detta är dock ingalunda tillfyllest och om inga effektiva åtgärder vidtagas kommer fisket vid Svarte helt säkert att avstanna. Vill staten däremot företaga en hjälpåtgärd skall Svarte fiskläge helt säkert ryckas upp, ty då kunna båtar och redskap anskaffas av en hel del yngre för fisket intresserade och även kunniga personer. Sten för den behöfliga byggnaden finnes övernog och sålunda blir kostnaden för en skyddsanordning på denna plats av billigaste slag, enligt beräkning endast omkring 5,000 kronor.

Västerholmen:

Vid Västerholmen strax väster om Ystad bosatta fiskare ha starkt understrukit behovet av att skyddade landnings- och lagringsplatser anordnas vid den skånska sydkusten, där dylika skydd icke redan finnas. Dessa skyddsplatser, för vilka den gamla hamnen vid Hörte bör kunna tjäna som förebild, böra anläggas på så korta avstånd från varandra som möjligt, ty annars får fiskarbefolkningen icke den nytta av dem, som önskvärt vore. Den skånska fiskarbefolkningens läge är verkligen kritiskt, då den på de flesta platser saknar skydd för sina båtar och redskap. Enigt och samfällt hade därför den skånska fiskarbefolkningen uttalat sina önskemål, att riksdagen genom åtgärder i ovan antydd riktning i någon mån måtte lätta på dess bekymmer.

Här har lämnats en kort redogörelse för förhållandena endast vid några få platser vid Skånes sydkust och önskemålen där. Förhållandena äro nog liknande vid övriga kuster i södra Sverige. En närmare utredning främst vid Skånes kuster synes mig därför vara påkallad. En sådan utredning torde avse dels att få fram ett mera preciserat förslag för anläggningar av skyddade landnings- och lagringsplatser samt dels en närmare beräkning härför.

Arbetena ifråga torde i stor utsträckning kunna utföras av fiskarbefolkningen. Nämda befolkning är nämligen på grund av nuvarande svåra förhållanden under långa tider helt i avsaknad av inkomst. Den stora arbetslösheten gör det omöjligt för denna befolkning att vid sidan om sitt yrke skaffa sig annat arbete. Även ur denna synpunkt skulle sålunda igångsättandet av dessa arbeten vara av stor betydelse.

Med stöd av vad jag sålunda anfört tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning rörande anläggning av skyddade landnings- och lagringsplatser för fiskerinäringen i enlighet med

ovanstående samt inkomma med de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 18 januari 1933.

Joh. Nilsson,
Malmö.

Instämna i motionens syfte:

William Linder.

Alfred Andersson,
Bussjö.

N. Aug. Nilsson.

Ant. Hjalmarsson.

Olof Olsson.
Jacob Hansson.

Edwin Berling.
